Miljøministeriet
Miljøstyrelsen

Bekæmpelsesmiddelregulering
J.nr. 2026–114652
Ref. HEFBR
Den 19. november 2026

Opslag 2026

Indkaldelse af ansøgninger om tilskud

fra

Miljøstyrelsens Program for

Bekæmpelsesmiddelforskning i 2027

Ansøgningsfrist er tirsdag den 29. januar 2027 (23:59)
Ansøgningsskema og vejledning til udfærdigelse af ansøgninger findes her:
https://mst.dk/erhverv/sikker-kemi/pesticider/tilskudsordninger/stoette-til-forskning-i-bekaempelsesmidler/indkaldelse-af-projektansoegninger-til-miljoestyrelsens-program-for-bekaempelsesmiddelforskning

Indsatsområder i opslag 2026

Miljøstyrelsens Program for Bekæmpelsesmiddelforskning udmønter initiativer i Danmarks gældende pesticidhandlingsplan og biocidindsats. Da der ikke er indgået politiske aftaler for disse for 2027 og fremover, offentliggør Miljøstyrelsen Opslag 2026 under forudsætning af, at der afsættes midler på Finanslov 2027 til tilskud til forskningsprojekter inden for bekæmpelsesmiddelforskningsprogrammet.

Dette opslag beskriver de forskningsområder, som Miljøstyrelsen særligt ønsker ansøgninger indenfor ud fra forventninger til behovet for ny viden de næste tre til fem år. Områderne er anbefalet af Miljøstyrelsens Rådgivende Udvalg for Bekæmpelsesmiddelforskning.

Miljøstyrelsen • Lerchesgade 35 • 5000 Odense C
Tlf. 72 54 40 00 • CVR 25798376 • EAN 5798000860810 • mst@mst.dk • www.mst.dk

Det Rådgivende Udvalg for Bekæmpelsesmiddelforskning pegede også på de overordnede forskningsområder, der er beskrevet i Miljøstyrelsens Strategi for Bekæmpelsesmiddelforskning 2022-2026: (https://edit.mst.dk/media/hnzivxrc/strategi-bekaempelsesmiddelforskning2022-2026.pdf).

Forskningsområder – de generelle behov og problemstillinger
Reguleringen af bekæmpelsesmidler (pesticider og biocider) bygger på ønsket om optimal effektivitet af midlerne samtidig med, at de mange forskellige beskyttelsesmål, der indgår i vurderingerne af risici for miljø og sundhed ved anvendelse af midlerne, skal overholdes. Vidensgrundlaget, som kræves til denne risikovurdering og regulering, er meget komplekst.

Forskningen skal understøtte Miljøstyrelsens vidensgrundlag i relation til administrationen af godkendelsessystemet på bekæmpelsesmiddelområdet samt på udvikling og optimering af alternativer til kemiske bekæmpelsesmidler. Endvidere kan forskningen understøtte optimering af anvendelsen af kemiske bekæmpelsesmidler og alternativer til kemiske bekæmpelsesmidler. Det er derfor vigtigt, at man som ansøger orienterer sig om *state-of-the-art* i forhold til den nuværende regulering af bekæmpelsesmidler. Det kan ske ved at konsultere Miljøstyrelsens hjemmeside (https://mst.dk/erhverv/sikker-kemi/pesticider og https://mst.dk/erhverv/sikker-kemi/biocider) med underliggende dokumentation vedrørende vejledninger og vurderingsgrundlag for godkendelser og anvendelse af bekæmpelsesmidler. Desuden bør vejledninger fra EFSA og ECHA om vurderinger af risici inddrages i ansøgningen. Herved skal det sikres, at den nye viden kan inkorporeres i Miljøstyrelses arbejde i forhold til national og EU-regulering. Ved udvikling af metoder skal en klar sammenhæng til anvendelse eller til OECD-guidelines og andre internationale vejledninger indgå. I ansøgningen skal relationerne til den eksisterende regulering, viden og internationale forskning på området være beskrevet således, at det vises, at projektet bidrager med ny og relevant viden.

For at understøtte det fortsatte ønske om at begrænse anvendelsen af kemiske bekæmpelsesmidler efterspørges ny- og videreudvikling af metoder og strategier, som kan reducere eller erstatte anvendelse af kemiske bekæmpelsesmidler. Samtidig er der behov for en øget forståelse af hvilke barrierer eller fremmende tiltag, der har indflydelse på erhvervenes anvendelse af nye alternative beskyttelsesmetoder og -strategier.

I forskningsprojekter, hvor der undersøges effekter af bekæmpelsesmidler, skal effekterne (både i forhold til det omgivende miljø og menneskers sundhed) ses i relation til anslået eller faktisk eksponering.

For hele området er der behov for øget indsigt i de påvirkninger, som bekæmpelsesmidler har på natur, miljø og sundhed og på, hvordan disse påvirkninger adskilles fra andre påvirkninger.

Regulering af rester af bekæmpelsesmidler i fødevarer er ikke Miljøstyrelsens ressort, hvorfor området ikke er omfattet af denne tilskudsordning. Dvs. ansøgninger med hovedfokus på rester af bekæmpelsesmidler i fødevarer vil ikke blive prioriteret.

De prioriterede indsatsområder i opslag 2026
De prioriterede områder dækker både pesticider (fungicider, herbicider og insekticider samt vækstreguleringsmidler) og biocider (fx rotte- og musemidler, træbeskyttelsesmidler,

desinfektionsmidler samt midler mod insekter og andre skadedyr uden for afgrøder) samt disses nedbrydningsprodukter.

Den økonomiske ramme for denne ansøgningsrunde afventer en politisk aftale om en national pesticidhandlingsplan for 2027 og frem.

Område 1: Alternativer til kemisk bekæmpelse og reduktion af belastning fra kemiske bekæmpelsesmidler.

I EU's rammedirektiv om bæredygtig anvendelse af pesticider fremgår, at de nationale pesticidhandlingsplaner skal inkludere tiltag vedr. integreret plantebeskyttelse (IPM), og at brugere af pesticider er forpligtet til at følge IPM-principperne. Desuden indgår der i EU-Kommissionens Jord til bord-strategi bl.a. en målsætning om bæredygtige dyrkningssystemer med mindsket brug af kemiske pesticider.

For at kunne fremme bæredygtige dyrkningssystemer og anvendelse af integreret plantebeskyttelse mangler der bl.a. forskning i videreudvikling af metoder til monitering og varsling samt til forebyggelse af angreb af skadegørere, og forskning i strategier, som kan understøtte forebyggelse af skadevoldernes udvikling af resistens mod pesticider. Endvidere ønskes forskning, der kan føre til en reduceret belastning fra kemiske pesticider, dels gennem optimering af IPM-systemerne, dels gennem erstatning af kemiske pesticider med mikrobiologiske midler, lavrisikomidler eller alternativer i form af mindre belastende kemiske pesticider, ikke-kemiske metoder og udnyttelse af positive effekter fra økosystem services så som naturlige reguleringsmekanismer. Endvidere er det ønskeligt med forskning, der kan belyse værdisætningen af de naturlige reguleringsmekanismer på skadegørere og eventuelle barrierer for implementeringen af effektiv IPM, herunder modspil fra anden regulering vedr. jordbrugspraksis.

Forskning i mindre belastende alternativer til kemiske bekæmpelsesmidler, herunder også biologiske og andre alternativer, prioriteres således, herunder særligt alternativer til bekæmpelsesmidler, hvor godkendelsen er trukket tilbage, og hvor der mangler alternativer, fx en for række PFAS-pesticider.

Forskning, der vil undersøge og udvikle nye sygdoms- og skadedyrsresistente afgrødesorter og deres anvendelse i fx sortsblandinger, som er en nøgleparameter i innovative dyrkningssystemer, der kan nedbringe anvendelsen af pesticider, vil ligeledes blive prioriteret i forskningspuljen.

Endvidere prioriteres ansøgninger om tilskud til projekter, som vil undersøge de samfundsøkonomiske fordele og ulemper af miljø-, sundheds- og naturbelastningen ved anvendelse af pesticider i konventionelt landbrug i forhold til økologisk landbrug. Samtidig er der behov for en øget forståelse af hvilke barrierer eller fremmende tiltag, der har indflydelse på erhvervenes anvendelse af nye alternative beskyttelsesmetoder og -strategier.

For at fremme bæredygtig anvendelse af biocidholdige produkter skal der også for disse fokuseres på udvikling og anvendelse af principper om integreret bekæmpelse samt alternative bekæmpelsesmetoder. Bl.a. ønskes forskning inden for årsager til og følger af resistensudvikling, herunder sekundære effekter i miljøet.

Område 2: Bekæmpelsesmidler og vandmiljøet, herunder grundvand

Der ønskes forskning, som omfatter de effekter på vandmiljøet, herunder grundvandet, der kan forekomme ved anvendelsen af bekæmpelsesmidler, f.eks. anvendelsen af pesticider i landbrug, gartneri- og frugtavl samt anvendelsen af biociderved tagrensning, i maling, til træbeskyttelse, desinfektion og til bundmaling af skibe m.m., som udledes enten direkte eller indirekte til vandmiljøet.

Der er for vandmiljøet behov for forskning i bekæmpelsesmidlers og deres nedbrydningsprodukters forekomst, udvaskning til grundvandet samt deres mulige effekter på især populationer og samfund af planter og dyr ved realistiske eksponeringer. Særligt for biocider kan der være behov for mere viden om transportveje fra det sted, de anvendes, til andre steder i miljøet, herunder grundvandet, og deres mulige effekter på natur og miljø.

Område 3: Bekæmpelsesmidler og det terrestriske miljø

Der ønskes forskning, der omfatter dels eksponering for bekæmpelsesmidler samt effekter på organismer i de øvre jordlag på dyrkningsarealer, dels konsekvenserne af anvendelsen af bekæmpelsesmidler for plante- og dyrelivet i andre dele af det terrestriske miljø. Bekæmpelsesmidler kan påvirke biodiversiteten og den økologiske struktur, og da denne påvirkning som regel er en del af multiple stressfaktorer, efterspørges forskning, der kan isolere påvirkning fra bekæmpelsesmidler fra andre stressfaktorer.

Der prioriteres ansøgninger om tilskud til projekter, som vil undersøge markarealers bidrag til naturen og biodiversiteten i relation til brug af plantebeskyttelsesmidler, andre former for plantebeskyttelsesmetoder, jordbrugernes jordbehandling og driftsform.

Der prioriteres ansøgninger, der har som mål at videreudvikle indikatorer for biodiversitet på og nær markarealer. Indikatorerne bør kunne understøtte vejledninger for bæredygtig anvendelse af pesticider i relation til både beskyttelse af biodiversitet på og nær markarealer og effektivitet af midlerne.

Der bør være fokus på skadevirkninger på bestande og samfund af planter og dyr frem for på individer samt på populationers og økosystemers afhængighed af individers levevilkår og spredning, inkl. rekolonisering af de berørte områder.

Område 4: Bekæmpelsesmidler og sundhedseffekter på mennesker.

Forskningen omfatter bekæmpelsesmidlers betydning for menneskers sundhed.

Der prioriteres projekter, der kan bidrage til bedre viden om menneskers faktiske eksponering for bekæmpelsesmidler og til forebyggelse af eksponering. Det gælder både mennesker, der arbejder med bekæmpelsesmidler, og mennesker, der ikke selv anvender dem, herunder mennesker, der opholder sig i nærheden af områder, hvor der anvendes bekæmpelsesmidler.

Der er et særligt behov for viden om eksponering i forbindelse med sprøjtning, herunder betydningen af afstandskrav, afdrift og transport af pesticider til omkringliggende ude- og indemiljøer samt mulighederne for at begrænse eksponeringen. Dette kan eksempelvis undersøges gennem biomonitorering og målinger i luft, jord, boliger, haver eller andre relevante medier. Sådanne data kan samtidig anvendes til at forbedre de modeller, der

anvendes til at forudsige menneskers eksponering, herunder dem, der indgår i risikovurdering og godkendelse af pesticider.

Forskningen kan desuden omfatte langsigtede helbredseffekter samt betydningen af den samlede eksponering for flere bekæmpelsesmidler. Der kan være særligt fokus på sårbare grupper, eksempelvis børn, gravide og socialt eller økonomisk udsatte.